

SJEKKLISTE FOR SYSTEMATISK FORBEDRINGSARBEID

Sjekklisten er utarbeidet for forbedringsarbeider og prosjekter som involverer flere personer, faggrupper eller enheter som må arbeide sammen for å løse et problem eller en utfordring. Målet med forbedringsarbeidet bør være å lukke gapet mellom det vi vet og det vi gjør. Arbeidet bør være systemfokuset og kunnskapsbasert. Sjekklisten er tiltenkt forbedringsarbeider hvor det etableres og arbeides i skreddersydde team for å løse problemer som det kreves tid og ressurser for å gjennomføre.

Sjekklisten er bygget opp i tre deler med underområder og tilhørende spørsmål og utsjekkspunkter. Punktene er unummerert fordi rekkefølgen på de ulike prosessene vil variere fra arbeid til arbeid og flere prosesser vil kunne foregå parallelt.

Versjon 1

DEL 1: PLANLEGGING

BAKGRUNN/ANALYSE AV PROBLEMET

- Beskriv nåsituasjonen og bakgrunn for endringsbehovet/problemet.
- Kartlegg/gjennomfør en enkel analyse for å beskrive problemet og mulige årsaker.
(Forslag til verktøy: 5xhvorfør, flytskjema eller fiskebeinsdiagram)
- Hvordan vet dere at det er nødvendig å gjøre endringer på det aktuelle området?
- Er endringsbehovet/problemet et resultat av ny kunnskap eller forskning på fagområdet?
- Har dere tilgang til data som belyser endringsbehovet/problemet? Hvordan kan man evt. måle nåsituasjonen?
- Hva sier dataene om nåsituasjonen (baseline)?

KONTEKST

- Er organisasjonen/systemet tilrettelagt for å gjennomføre et forbedringsarbeid på området?
- Er det tilgjengelige veiledningsressurser med forbedringskunnskap og kunnskap om målinger?
- Er det riktig timing å gjennomføre et forbedringsarbeid på dette området nå?

VISJON OG MÅL

Mål skal være nyttige, og hjelpe oss til å holde stø kurs. Målformulering er en prosess og i forbedringsarbeid er det "lov" å endre målet underveis.

- Hvordan ser ønsket fremtidssituasjon ut (visjon)?
- Hva er det konkrete målet for forbedringsarbeidet?
- Beskriv eventuelle delmål.
- Er alle som blir berørt av endringen enige om målet?
- Er målene målbare?

(Forslag til verktøy: SMARTE-mål)

FORANKRING

- Hvordan sikre avdelingsledelsens støtte og eierforhold til arbeidet?
- Hvordan sikre medarbeidernes støtte og eierforhold til arbeidet?
- Er linjeledelsen konsultert vedrørende møtetider og dekning av evt. fravær fra seksjon/avdeling?
- Er arbeidet i tråd med avdelingens strategiske mål?
 - Kjenner medarbeidere og samarbeidspartnere seg igjen i problemet?

MÅLINGER

- Hvordan kan dere vite at en endring er en forbedring?
- Hvordan vil dere undersøke om målene er nådd?
- Hvilke indikatorer/målemetoder velger dere?
Husk at man kan måle både forbedringsprosesser og faglige resultater. Sjekklisten kan være nyttige.

(Forslag til verktøy: statistisk prosesskontroll (SPC))

- Hvordan skal dataene fremstilles?
- Hvis man bruker SPC, hvilke type diagram passer best til dataene deres?

GRUPPEDANNELSE

- Etabler et forbedringsteam.
 - Hvem skal være med i forbedringsteamet?
 - Hvem skal være leder?
 - Hvem skal være måleansvarlig?
 - Er det behov for en sekretær?
 - Er pasientens/brukeres perspektiv ivaretatt gjennom deltakelse eller annen form for involvering?
 - Hvem skal være orientert om fremgang i arbeidet?
 - Er det planlagt faste møter for arbeidsperioden?
 - Hvordan kan teamet best kommunisere med hverandre utenom møtene?

DEL 2: GJENNOMFØRING

UTARBEIDELSE AV TILTAK/FREMDRIFTSPLAN

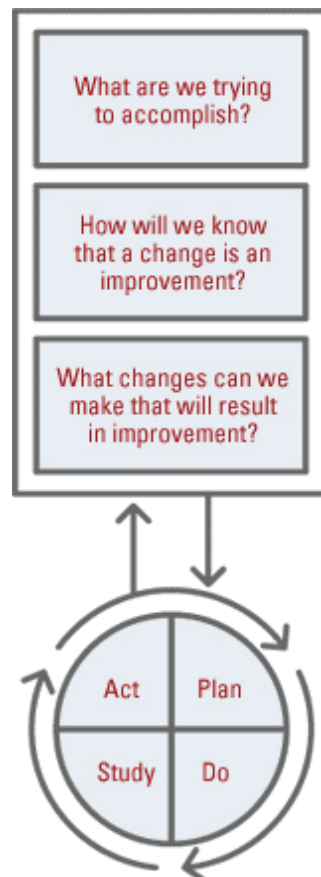
- Hvilke endringer/tiltak kan iverksettes for å skape forbedring?
- Er det gjennomført en kreativ prosess (idédugnad/brainstorming) for å finne gode, lokale løsninger som passer hos dere?
- Har dere prioritert de løsningene som dere har mulighet til å lykkes med?
- Er tiltak/endringer sjekket ut med alle som berøres?
- Vil tiltakene skape forringelse for andre?
- Er forslag til tiltak kunnskapsbasert?
- Utarbeid en **fremdriftsplan** som beskriver valgte tiltak. Vær konkret og spesifiser **hvem** som skal utføre tiltak, **hva** som skal gjøres, **når** det skal gjøres og **hvordan** tiltak skal måles.

UTPRØVING AV TILTAK (småskaletesting/PDSA-sykluser)

PDSA- syklusen (plan-do-study-act) er en systematisk metode for småskaletesting. Endringstiltak skal først testes i liten skala, for eksempel hos en pasient eller på en enkelt episode. Erfaringene fra den ene testen danner grunnlag for å diskutere erfaringene, eventuelt gjøre små justeringer og nye tester inntil man har funnet en optimal løsning som fungerer i praksis. Først da kan man gjennomføre de endringene man har blitt enige om som ny praksis.

- Er det planlagt å teste hvert forbedringstiltak i liten skala før det innføres?
- Er det enighet om hva dere ønsker å oppnå med hvert av tiltakene som skal prøves ut?
- Har dere en plan for utprøvingen (hvem skal gjøre hva, hvordan og når)?
- I utprøvingen av tiltakene kan det være aktuelt å korrigere underveis, er det satt av tid til å evaluere utprøvingene?
- Hvordan vil dere måle om utprøvingene gir de ønskede resultatene?

Sjekklisten bygger på elementene i The Model for Improvement:

Kilde: Institute for Healthcare Improvement (IHI) www.ihl.org

DEL 3: OPPFØLGING, VURDERING OG EVALUERING

- Ble planene for arbeidet fulgt?
- Ble resultatet av småskalautprøvingene slik dere hadde forventet?
- Hvilken ny kunnskap fikk dere gjennom utprøvingene?
- Hendte det noe uforutsett? Hvordan løste dere eventuelle problemer som dukket opp underveis?
- Dersom en utprøving har fått den ønskede effekt, og dere derfor vil standardisere (innføre og dokumentere) dette som ny praksis, hva vil dere gjøre for å hindre at praksis faller tilbake til "gammel fasong"? Hva er ledelsens oppfølgingsansvar?
- Hvor lenge bør den endrede prosessen monitoreres før dere er trygge på at "det går av seg selv"?
- Har arbeidet læringspotensial for andre?
- Hvordan bør arbeidet deles/spres for at andre kan dra nytte av deres erfaringer?

Ved bruk av statistisk prosesskontroll (SPC) som måleinstrument

- Hva viser SPC-diagrammet? Gjør både en faglig evaluering og en statistisk analyse.
- Er prosessen under kontroll (er prosessen stabil)?
- Har prosessen sporadiske avvik?
- Er dere i ferd med å oppnå et nivåskifte eller en trend i ønsket retning?
- Hvor store er variasjonene etter intervensjonen i forhold til baseline?
- Har dere ved forbedringsarbeidets slutt oppnådd en signifikant forbedring og redusert variasjon?

